

SANTA MARIA D'AGULLANA.

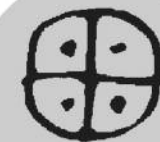
tardà, datable de finals del segle XII o inicis del XIII. És un edifici de grans dimensions, amb una gran l'alçada. Consta d'una sola nau coberta amb una volta de canó força apuntada, capçada per dues capelles rectangulars, que formen una mena de transsepte i un absis semicircular, que és més estret que la nau a la qual s'uneix per mitjà d'un doble plec.

La porta d'accés s'obre al centre del mur sud. Consta d'una llinda monolítica i sis arquivoltes de mig punt en gradació, de les quals dues estan suportades per columnes amb capitells esculpits, decorats amb motius vegetals molt senzills. El timpà ha desaparegut. L'arquivolta exterior té una decoració molt peculiar consistent en un ventall de nervis semicilíndrics. Damunt de la façana de ponent s'alça un gran campanar de cadireta de dos pisos, al primer dels quals hi ha tres ulls amb volta de mig punt, mentre que en el superior n'hi ha dos amb arcs de quart de cercle. L'exterior de l'absis està decorat amb un fris de dents de serra, i a sota, un seguit d'arcuacions monolítiques cegues, sense lesenes, suportades per senzilles mènsules.

Text: Joan Codina i Bernaus

BIBLIOGRAFIA

Catalunya Romànica, vol. IX, l'Empordà II
Guies Catalunya Romànica, vol. 11, l'Alt Empordà

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 237

8 de juny de 2025

L'ALT EMPORDÀ

SANT LLORENÇ DE LA MUGA

La vila de Sant Llorenç de la Muga és citada per primera vegada en un document de l'any 972, que l'anomena *Sancti Laurencii de Sambuca*. Per tant ja existia una primitiva església, fet que quedà confirmat poc temps després, el 982, quan se cita l'església amb la doble advocació de sant Llorenç i de sant Joan. El castell surt esmentat l'any 1210. El 1225 la vila i castell, que pertanyia a la família Llers, foren venuts a Jaume I, i uns anys després, per una permuta, passà a mans dels Rocafort. Als segles XIII i XIV es bastiren les muralles. A finals del segle XVIII, durant la Guerra Gran, la vila i els seus voltants foren escenari de diverses accions bèl·liques, conegudes com les batalles de Sant Llorenç, durant les quals, el temple fou saquejat i cremat, cosa que també es repetí l'any 1936.

L'església inicial fou construïda al segle XI i ampliada a finals del XII o inicis del XIII.

SANT LLORENÇ DE LA MUGA. Església parroquial.

SANT LLOREÇ DE LA MUGA. Absis.

A causa de posteriors reformes i ampliacions, la planta actual és molt complexa. Consta de dues naus, un creuer, tres absis semicirculars, el campanar, les capelles laterals i unes dependències.

La nau principal, la nord, és molt llarga, està coberta amb una volta de canó i capçada per un absis semi-

circular molt aprofundit. La nau lateral, la sud, és igual de llarga, està coberta amb una volta de quart de cercle i és capçada pel braç sud del transsepte, que també està cobert amb volta de canó i conté una absidiola semicircular. Les naus estan separades per una gran arcada, fruit d'una modificació posterior. Al costat nord del transsepte hi ha una altra absidiola semicircular i possiblement es volia bastir una altra nau lateral, però s'hi va construir el campanar. La capella gòtica, uns altars, la sagristia i la façana de ponent, amb la porta d'accés van ser reformes i afegits tardans. El campanar és una torre de planta quadrada, que inicialment tenia dos pisos, amb finestres de mig punt a les quatre cares. Al segle XVIII es van afegir dos pisos i es van tapiar algunes finestres.

El nucli urbà de Sant Llorenç de la Muga està inclòs en l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Té una forma allargassada perquè segueix el curs de la Muga. El nucli antic fou fortificat vers els segles XIV i XV i la muralla té una forma gairebé triangular, ja que, a llevant, la Muga fa un meandre. Consta de quatre torres i tres portals: el de Baix, el del Mig i el de Dalt, que estan en bon estat de conservació. Dins del recinte murat, a part de l'església ja descrita, la majoria de les cases estan datades dels segles XVI, XVII i XVIII.

Fora muralles cal destacar el castell del segle XII i XIII, del qual només en resten dues torres, la de l'homenatge, de planta quadrada, i una altra de semicircular. Una sínia, construïda el 2009, que és rèplica de la que hi havia hagut fins a principi del segle XX, i que servia per regar els horts de sobre del canal de reg. Ambdós estan situats al carrer del Barri. Dalt d'un turonet hi ha una torre de guaita, dels segles XII o XIII.

SANTA MARIA DE DARNIUS

El lloc de Darnius surt esmentat per primera vegada en una acta sacramental de l'any 982, jurada sobre l'altar de Sant Pere de *Darnices*. Bastant més endavant, el 1183 se l'anomena *Darniciis* i encara, el 1279-80, *Darnicibus*. Finalment el topònim és Darnius.

L'edifici actual és, possiblement, d'inicis del segle XIII. Consta d'una sola nau, coberta amb volta de canó lleugerament apuntada, reforçada per un arc toral i capçada per un absis semicircular, més estret que la nau. La seva unió és per mitjà d'un doble plec en gradació. El temple fou sobrealçat i va ser la causa que s'anul·lés el campanar d'espadanya que coronava la façana de ponent. Fou substituït per un de torre, de planta quadrada, d'un sol pis, situat damunt l'angle sud-oest.

La porta d'accés s'obre al mur sud. Consta d'un plec en gradació amb una llinda llisa i un timpà decorat amb un crismó, el cercle del qual té divuit raigs, distribuïts simètricament i a cada costat, dos estels de vuit puntes. Els batents de la porta són de fusta i estan decorats amb una bonica ferramenta de tipus romànic. Cada batent disposa d'un pom d'argolla, amb una bonica decoració.

SANTA MARIA DE DARNIUS. Crismó del timpà del portal.

SANTA MARIA D'AGULLANA

El lloc d'Agullana apareix esmentat en dos preceptes carolingis dels anys 878 i 881, amb el topònim *d'Aguliana*. En canvi, l'església no és esmentada fins al 982, precisament en la mateixa acta sacramental ja citada en l'església de Santa Maria de Darnius, amb el nom *d'Aculiana*. En documents més tardans ja consta com Santa Maria d'Agullana.

El temple no ha sofert reformes de consideració, si bé tenia adossada la Casa de la Vila i una sagristia que foren enderrocades. D'afegit encara en resta un comunidor, bastit al segle XVII o XVIII, situat al costat est de la coberta de la nau. Per tant es pot dir que és un edifici totalment romànic